

opusdei.org

Sveti Josemaría i uloga svetog Josipa u kršćanskom životu

Članak koji je objavljen u časopisu Romana (br. 59.), koji je napisao vlč. Lucas Mateo Seco kratko prije smrti u veljači 2014. Uz blagdan sv. Josipa 19. ožujka, Crkva slavi i sv. Josipa radnika 1. svibnja.

17.03.2020.

***Sveti Josemaría i Uloga svetog
Josipa u Kršćanskom životu***

napisao: Lucas F. Mateo-Seco

• 1.Uvod

Pobožnost prema svetom Josipu bila je duboko ukorijenjena u duši svetog Josemaríje od rane dobi. Prisjećajući se kako je 1934. svetom Patrijarhu povjerio svoje napore zadobivanja dozvole za svetohranište u prvom centru Opusa Dei u Madridu, 1971. je zabilježio: „Već sam duboko u duši imao pobožnost prema svetom Josipu koju sam prenio na vas.“[1] I trsio se zadržati živom i gorljivom tu pobožnost do kraja svojeg života, gledajući kako doživljava snažan rast u njegovim zadnjim godinama. [2]

U tri točke posvećene svetom Josipu u njegovom ranom djelu, *Put*, već vidimo neke od teoloških razloga njegove snažne pobožnosti. U broju 559 piše: „Sveti Josip, Poočim Kristov, također je tvoj Otac i Gospodin. Utječi se njemu.“ [3] Snaga kojom svetog

Josipa zove *Kristovim Poočimom* ovdje je značajna.

U kasnijem tekstu, homiliji održanoj 19. ožujka 1963., u potpunosti posvećenoj svetom Josipu [4], objašnjava smisao kojim priča o njegovom očinstvu, slijedeći dobro poznate riječi svetog Augustina iz *Propovijedi* 51, 20: „Gospodin nije potekao od Josipovih bedara. No bez sumnje je po pobožnosti i iz djelotvorne Josipove ljubavi od Djevice Marije rođen sin, koji bijaše Sin Božji.“ [5] Očinstvo svetog Josipa prema Isusu nije očinstvo po tijelu, već stvarno i jedinstveno očinstvo izraslo iz njegovog iskrenog braka s Djevicom Marijom i iz njegove jedinstvene zadaće.

U upravo citiranoj homiliji, sveti Josemaría je rekao: “zato ga već mnogo godina zazivam osobito srdačno Oče naš i Gospodine.” [6] I objašnjava: „Jer sveti je Josip zaista

naš Otac i Gospodin. One koji ga štiju on brani i prati na njihovu zemaljsku isto kako je štitio i pratio još nekog Isusa.“ [7] U kritičkom povijesnom izdanju *Putu*, Pedro Rodríguez pretpostavlja da je sveti Josemaría možda preuzeo izraz „otac i gospodin“ od svete Tereze Avilske, „koja je imala toliko veliki utjecaj na pobožnost prema svetom Josipu, ne samo među karmelićanima, već u cijeloj Crkvi. [8]

U *Putu*, posljedice tog očinstva osobito se pokazuju u utjecaju svetog Josipa na „nutarnji život“. U broju 560 čitamo: „Naš Otac i Gospodin sveti Josip Učitelj je nutarnjeg života. – Stavi se pod njegovu zaštitu i osjetit ćeš djelotvornost njegove moći.“ I u broju 561: „O svetome Josipu kaže sveta Terezija u svojem životopisu: 'Tko ne nađe Učitelja koji bi ga naučio molitvi, neka uzme ovoga slavnog Sveca za učitelja i ne će pogriješiti na putu.' Savjet dolazi od

iskusne duše. Slijedi ga.“ Razlog radi kojeg sveti Josemaría daje ova dva savjeta je blizak i stalni kontakt svetog Josipa s Isusom i Marijom, kroz godine uz njih.

Tri citirane točke iz *Puti* stavljaju pristup svetog Josemaríje svetom Josipu u dvije bitne koordinate: istinu njegovog očinstva prema Isusu i utjecaj svetog Patrijarha na povijest spasenja. Ove točke svjedoče zreloj teološkoj uvjerenosti u važnost svetog Josipa još od najranijih tekstova, ocrtanih u jasnom i čvrstom načinu na koji svetog Josipa zove *Isusovim ocem* bez ikakvog kolebanja. [9]

2. Čvrsta prijašnja tradicija

Razboritim i preciznim jezikom koji je bio njegova značajka, sveti Josemaría postaje dio čvrstih crkvenih tradicija teološkog razmatranja i pobožnosti prema svetom Patrijarhu. Njegova bogata i

čvrsta razmatranja o svetom Josipu idu ruku pod ruku s oplemenjenom pobožnošću nadahnutom Svetim Duhom i svjesnošću stupanja čvrstim teološkim tlom. [10]

Papa Pio IX je 1870. u dekretu *Quemadmodum Deus* (8. prosinca 1870.), proglasio svetog Josipa Zaštitnikom univerzalne Crkve, a 15. kolovoza 1889. je Leo XIII objavio svoju encikliku *Quamquam pluries* posvećenu svetom Patrijarhu. U toj enciklici Leo XIII velikom teološkom snagom pojašnjava razloge zašto se sveti Josip može smatrati Zaštitnikom univerzalne Crkve.

Prvi razlog koji Papa spominje je da je sveti Josip suprug Naše Gospe i stoga *otac* Isusov, dobra – *bonum prolis* – tog braka. Za Papu, istinitost braka između Naše Gospe i svetog Josipa prihvaća se bez ikakve sumnje i vodi direktno istini Josipova očinstva nad Isusom. Obje stvarnosti

– brak i očinstvo –tvore dvije bitne značajke božanskog poziva svetog Josipa. Bio je pozvan izvršiti ta dva zadatka koja je u sebi želio Bog, u njihovoj ispravnoj vrijednosti. U tom je pozivu našao razlog za ostale milosti koje je sveti Josip primio, najvažniji razlog za „njegovo dostojanstvo, njegovu svetost, njegovu slavu.“ [11]

Za Lea XIII, brak svetog Josipa s našom Gospom je ključ razumijevanja njegovih uzvišenih darova jer istina i savršenstvo tog braka „zahtijeva“ sudjelovanje u njegovima *dobrima* i, posebno, u *dobru potomka*, iako nastalog djevičanski. Papa taj brak zove „najintimnijim od svih saveza, koji iz svoje biti otkriva zajednicu darova koje primaju oni koji su u njemu spojeni“, te kaže da je sveti Josip dan našoj Gospi ne samo kao „životni suputnik, svjedok njezina djevičanstva, zaštitnik njezine časti“,

već i kao *sudionik* u njenom „uzvišenom dostojanstvu“. Tada je on „legitiman i prirodan zaštitnik Svete Obitelji.“ [12]

Leo XIII ovdje nastavlja nit misli koju su već izrazili sveti Ambrozije i sveti Augustin, a koja ima najčišću formulaciju kod svetog Tome Akvinskog: između Blažene Djevice Marije i svetog Josipa bio je pravi i savršeni brak. Uzimajući u obzir trajno djevičanstvo naše Gospe, neki su stari pisci imali poteškoća s prihvaćanjem ovog saveza kao pravog braka. [13] Ovo se kolebanje raspršilo u korist autentičnosti braka, među ostalim razlozima, radi jasnog stajališta koji su zauzeli sveti Ambrozije [14] i sveti Augustin [15]. Međutim, važni autori poput svetog Bernarda (+1153.) bili su još vrlo oprezni u potvrđivanju braka svetog Josipa i Blažene Djevice, ili ga nisu prepoznali kao ključan element u teologiji svetog Josipa [16]. Stajalište

svetog Tome Akvinskog (+1274.) ne ostavlja mjesta sumnji: savez između Josipa i Marije bio je istinski i savršeni brak, jer je uključivao ženidbeni savez njihovih duša. [17]

Ne bismo trebali zaboraviti da je pogled na zajednicu Josipa i Marije kao na pravi brak u skladu s jezikom korištenim u Novom Zavjetu, koji se ne ustručava nazvati Mariju ženom Josipovom. Novi Zavjet također ne dopušta nejasnoću u vezi Gospinog djevičanstva, čak ni na mjestima gdje ju nazivaju Josipovom ženom (vidi, npr. *Mt* 1, 16-25); niti se ne ustručava nazvati Josipa Isusovim ocem, ili ga prikazati kao takvog (vidi, npr. *Lk* 2, 21-49).

3. Sveti Josip u učenjima svetog Josemaríje

Od svojih najranijih zapisa sveti Josemaría opisuje svetog Josipa kao mladog muškarca, možda malo starijeg od naše Gospe, ali pun snage

i jakosti: „Sveti Patrijarh nije bio starac, već mlad, jak, čestit čovjek, veliki ljubitelj vjernosti, čovjek s hrabrošću. Sveto ga Pismo opisuje samo jednom riječju: *pravedan* (vidi *Mt 1, 20-21*). Josip je bio pravedan čovjek, čovjek pun svih vrlina, kako je bilo i prikladno za nekoga tko je trebao biti Božji zaštitnik na zemlji.“
[18]

Iza tih riječi stoji uvjerenje da Bog, dajući poziv, daje milosti prikladne za onog koji ga dobiva, te je stoga obdario svetog Josipa svim darovima prirode i milosti koji su ga učinili prikladnim suprugom naše Gospe i glavom Svete Obitelji.

Naglasak svetog Josemaríje na Josipovoj mladosti ima potporu u tri temeljna razloga: u zdravorazumskom čitanju Svetog Pisma (koje njegov brak s našom Gospom predstavlja kao nešto normalno, a brak mlade djevojke i

starca ne bi se smatrao normalnim); u zajednici duša svojstvenoj braku (ljubav koja je postojala među njima); i iznad svega u uvjerenju da sveta čistoća nije pitanje dobi već proizlazi iz ljubavi.

„Ne slažem se s tradicionalnom slikom svetog Josipa kao starca, iako je ona možda potaknuta željom da se naglasi trajno Marijino djevičanstvo. Vidim ga kao snažnog mladog čovjeka, možda nekoliko godina starijeg od naše Gospe, ali na vrhuncu života i rada. Ne morate čekati starost i beživotnost da bi živjeli krijepest čistoće. Čistoća proizlazi iz ljubavi, a snaga i radost mladosti nisu prepreka plemenitoj ljubavi. Josip je imao mlado srce i mlado tijelo kada se oženio za Mariju, kada je upoznao otajstvo njezina božanskog materinstva, kada je živio u njezinom društvu, poštujući cjelovitost koju je Bog htio dati svijetu kao još jedan znak da je

došao dijeliti život svojih stvorenja.“
[19]

Za svetog Josemaríju bilo je „neprihvatljivo“ prikazati Josipa kao starog čovjeka radi ušutkavanja onih koji imaju „zle misli“. [20] I bilo je jednako neprihvatljivo sumnjati u istinu njegovog braka s našom Gospom, kao i ne uzimati u obzir ljubav koja je između njih postojala.

Ljubav između svetog Josipa i naše Gospe

Biskup Javier Echevarría je vjerodostojan svjedok razmišljanja svetog Josemaría o vezi između Marije i Josipa, prenoseći riječi usmjerene Našoj Gospi Guadalupskoj u Meksiku 1970.: „Obitelj sačinjena od čestitog, radišnog mladog čovjeka i žene, tek nešto starije od djevojke: u zarukama punim čiste ljubavi, pronašli su u svojim životima plod Božje ljubavi prema čovječanstvu. U svojoj poniznosti ona ništa ne kaže.

Kakva lekcija svima nama, toliko spremni kao uvijek hvaliti se našim postignućima! Reagira istančanošću čestitog čovjeka – koliko li je težak trenutak morao biti kada je otkrio da njegova, toliko sveta žena očekuje dijete. A kako nije htio okaljati njezin ugled, ostao je tiho, dok je razmišljao kako da razriješi stvari, dok Božje svjetlo, koje je bez sumnje tražio od prvog trenutka, nije došlo na njega. I bez oklijevanja prihvaća nebeski plan.“ [21]

Autentičnost braka sa sobom donosi stvarnost bračne ljubavi, živu želju da život provedu zajedno i u međusobnom samodavanju, stoga je samo prirodno gledati ove značajke kao važan dio braka između Josipa i Marije. Bog je toj ljubavi dodao plod maternice naše Gospe: Vječnog Sina koji je postao čovjekom, koji je izabrao roditi se u ljudskoj obitelji.

Kako smo vidjeli, sveti Josemaría uzima zdravo za gotovo da je brak između Josipa i Marije istinski brak. To ga dovodi do razmatranja o ljubavi između dva supružnika: „Sveti je Josip vjerojatno bio mlad kada se oženio za našu Gospu, ženu koja je tek izašla iz adolescencije. S obzirom da je bio mlad, bio je vrlo čist. I bio je takav radi svoje ljubavi. Samo kada ispunimo naša srca ljubavlju možemo biti sigurni da se ne će pobuniti ili zastraniti, već ostati vjerni najčišćoj Božjoj ljubavi.“ [22]

Za svetog Josemaríju ključ života svake osobe, kao što je to bila u životu svetog Josipa, je ljubav. U njoj nalazimo razlog njegove snage, vjernosti, čistoće. „Možete li zamisliti reakciju svetog Josipa, koji je toliko volio našu Gospu i poznavao njezinu besprijekornu čistoću? Koliko je morao patiti kada je vidio da očekuje dijete! Smirilo ga je tek Božje otkrivenje posredstvom Anđela.

Tražio je mudro rješenje: da ju ne obeščasti, otići bez da išta govori. Ali kakva tuga, jer ju je volio cijelom svojom dušom. I zamislite njegovu radost kada je saznao da je plod njene maternice djelo Duha Svetoga!“ [23]

Iako se ne usredotočuje na razlog Josipovog unutarnjeg nemira, sveti Josemaría pretpostavlja da se sastojao u njegovom „ne viđenju“, a ne u sumnji u krijeposti njegove supruge. Nije znao što da radi. „Josip je bio pravedan čovjek, čovjek pun svih vrлина, kao što je i bilo prikladno za nekog tko je trebao biti Božji zaštitnik na zemlji. Na početku, kada je otkrio da njegova Bezgrješna Supruga nosi dijete, je bio zabrinut. Vidio je Božju ruku u toj činjenici, ali nije znao kako bi se trebao ponašati. U svojoj čestitosti ju je mislio napustiti u tajnosti, kako je ne bi obeščastio.“ [24]

Josipova je bol, izgleda, bila sadržana u tome da napusti svoju suprugu. Sveti Josemaría drži se čvrsto teksta iz Novog Zavjeta, čitajući ga s vjerom i zdravim razumom. Prema tekstu, razlog Josipove brige je jasan: njegova neupućenost u ono što se zbiva, a koji je anđelova poruka raspršila. Josipova ljubav i poznavanje Marije ga je dovelo do toga da misli da je u taj događaju, koji ne razumije, uključen Bog. Sveti Josemaría ovdje predlaže ono što su mnogi egzegeti rekli: da Josipova sumnja nije bila vezana uz krijepost naše Gospe, već uz to kako bi trebao reagirati, shvaćajući da je uključeno nešto božansko. [25]

Sveti Josemaría nikada nije sumnjao u postojanje autentične bračne ljubavi između ovo dvoje. [26] Štoviše, Josipova je čistoća zaštićena ljubavlju utemeljenoj na vjeri: „Njegova je vjera njegovala njegovu ljubav prema Bogu, koji je

ispunjavao obećanja dana Abrahamu, Jakovu i Mojsiju, kao i njegovu ljubav prema Mariji njegovoj ženi i njenom Sinu. Ova vjera, nada i ljubav bi unaprijedili veliku zadaću koju je Bog započinjao u svijetu, između ostalih, kroz drvodjelca iz Galileje: čovjekovo otkupljenje.“ [27]

Josipovo očinstvo

Sveti se Josemaría nikada nije kolebao kako izraziti očinstvo svetog Josipa. Od svojih najranijih zapisa do kraja svojega života, zvao ga je Isusovim ocem bez ikakvih kvalifikacija. Možemo promatrati njegovu misao vezanu uz teologiju svetog Josipa kako je upisana u koordinatama dvojice Crkvenih Otaca: svetog Ivana Zlatoustog i svetog Augustina. Od svetog Ivana Zlatoustog citira tekst koji sljedeće riječi stavlja u Božja usta: „Nemojte misliti da ste, stoga što je Kristovo

začeće bilo djelo Duha Svetoga, odvojeni od tog Božanskog rada. Jer iako je istina da niste bili dionici generacije i da Djevica ostaje netaknuta; svejedno je sve to povezano s očinstvom bez štetnog djelovanja na dostojanstvo njenog djevičanstva, sve vam to dajem, kao što vas tražim da mu date njegovo ime.“ [28] Od svetog Augustina sveti Josemaría, kako smo vidjeli, citira *Propovijed 51*. [29]

Očinstvo prema Isusu je suštinski dio „zadaće“ koja je u ispunjavala Josipov cijeli život: „Imao je božansku zadaću: živio je predanom dušom, u potpunosti se predao brizi o Isusu, posvećujući svoj svakodnevni život.“ [30] Ovdje leži jedna od glavnih privlačnosti koje je sveti Patrijarh nametnuo svetom Josemaríji; njegova potpuna predanost Isusu u „posvećivanju svakodnevnog života“, to jest, u provođenju dužnosti svojstvenih

njegovom položaju i kao dobar otac židovske obitelji svojeg vremena.

Sveti Josemaría u *Susretu s Kristom* daje dugačak opis očinsko-sinovske veze koja je postojala između svetog Josipa i našeg Gospodina. Lijepa je to stranica, umjerena i pobožna, ispunjena pozornošću prema detaljima: „Isusov je život, za svetog Josipa, bio ponavljajuće otkriće njegovog poziva. Ranije smo se sjetili onih prvih godina punih suprotstavljajućih okolnosti: veličanja i bijega, veličanstva mudraca i siromaštva jaslica, pjesme anđela i šutnje čovječanstva. Kada dolazi trenutak prikazanja djeteta u hramu, Josip, koji nosi skromnu žrtvu, od jednog para golubica, vidi kako Šimun i Ana proglašavaju Isusa Mesijom: sveti Luka kaže da su 'Njegovi otac i majka slušali sa čuđenjem' (*Lk 2, 33*). Kasnije, kada dijete ostane u Jeruzalemu, bez znanja Marije i Josipa, te ga ponovo

pronađu nakon tri dana traženja, isti nam evanđelist kaže, 'Bili su zapanjeni' (*Lk 2, 48*). Josip je iznenađen i zapanjen. Bog mu postepeno otkriva svoje planove, a on ih pokušava razumijeti... Sveti je Josip, više od ikoga prije ili nakon, učio od Isusa kako biti spreman prepoznati Božja čuda, kako da mu srce i um budu budni.“ [31]

Ovdje nam je unutarnji život svetog Josipa opisan kao jedinstveno hodočašće vjere, u određenom smislu vrlo slično onom naše Gospe. Oni oboje, Marija i Josip, otkrivaju Božju volju malo po malo i svoje prvo samodavanje preoblikuju u vjernost koja ih međusobno ojačava. U isto vrijeme, kroz svoje očinstvo, Josip prenosi Isusu svoje zanimanje zanatlije, svoj način rada i pogleda na svijet: „Tako je Josip učio od Isusa da živi kao Bog. Ali, usuđujem se reći da je on na ljudskom području u mnogome podučavao Sina Božjega...

Josip je ljubio Isusa kao što otac ljubi svoga sina. Dao Mu je sve najbolje što je imao. Njegovao je to Dijete kako mu je bilo naređeno, od Njega je načinio zanatliju – dao Mu je svoje zvanje. Zato Ga ljudi iz Nazareta zovu i *faber* i *fabri filius*: zanatlija i zanatlijin sin (Mk 6,3; Mt 13,54). Isus je radio uz Josipa u njegovoj radionici. Kakav mora da je bio Josip i što je milost u njemu prouzročila da bi ga osposobila za zadatak da Sina Božjega odgoji kao čovjeka? Moralo je biti tako da je Isus u radu, po svom karakteru i načinu govora bio vrlo sličan Josipu. Isusovo djetinjstvo i mladost, a stoga i njegovo ophođenje s Josipom, odrazit će se u kasnijem Gospodinovu životu: njegov smisao za stvarnost, njegov način kako sjeda za stol i lomi kruh, njegova sklonost za konkretno objašnjavanje nauke uzimanjem primjera iz svakodnevnog života – sve to odražava njegovo djetinjstvo i Josipov utjecaj.“ [32]

Ovdje je paradoks kojeg je sveti Josip vrlo svjestan. Onaj koji je Utjelovljena Mudrost „uči“ od čovjeka najosnovnije stvari, uključujući vještine drvodjelstva. U ovome se paradoksu manifestira „uzvišena tajna“ utjelovljenja i Josipovog očinstva, Od svoje je Majke naš Gospodin naučio govoriti i hodati; u domu kojem je na čelu bio sveti Josip naučio je lekcije marljivog i čestitog posla. Međusobna je ljubav Josipa i Isusa učinila sličnima jednog drugom u mnogim stvarima: „Nemoguće je ne spoznati tu uzvišenu tajnu. Tu je Isus, čovjek koji govori narječjem određene pokrajine u Izraelu, čovjek koji podsjeća na zanatliju koji se zove Josip – i taj čovjek jest Sini Božji. Može li uopće netko Boga u nečemu podučiti? Ipak je On pravi čovjek i živi kao svi drugi: najprije kao dijete, potom kao mladić koji kao naučnik pomaže u Josipovoj radionici, a poslije kao odrastao čovjek u punini svoje dobi. *Isus je*

napredovao u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i ljudima (Lk 2,52).“ [33]

Sveti Josip, učitelj unutarnjeg života u radu

Sveti je Josip naučio Isusa lekcije koje svaki dobar židovski otac nauči svojeg sina: lekcije čistog života i samožrtvovanja, ljudskih krijepesti i dobro dovršenog posla predanog Bogu; lekcije umjerenosti, pravednog i čestitog života. Sveti Josip također uči i nas koji tvorimo jedinstveno tijelo s Kristom. „U ljudskome je Josip bio Isusov učitelj, on se svaki dan pun ljubavi s Njim ophodio, skrbio se za njega radosnim požrtvovanjem. Nije li to dovoljan razlog da u tom pravednom čovjeku, u tom svetom patrijarhu koji utjelovljuje vrhunac vjere Staroga zavjeta vidimo Učitelja duhovnog života? Unutarnji život nije ništa drugo nego stalno osobno ophođenje s Kristom, s kojim se

sjedinjujemo. Josip će nam toliko toga znati reći o Isusu. Zato ne zanemarujte nikada njegovo štovanje, *ite ad Joseph*, idite Josipu, kako kaže kršćanska predaja riječima Staroga zavjeta (Post 41,55).“
[34]

Dvije su značajke u životu svetog Josipa snažno privukle svetog Josemaríju: njegov život kontemplacije i njegov život rada. To nas ne treba iznenaditi stoga što su obje karakteristike u temeljima duha Opusa Dei. Na blagdan Bogojavljanja 1956. rekao je: „Još jednu, posljednju, misao želimo posvetiti svetom Josipu, tom čestitom mužu, našem Ocu i Gospodinu. Kao obično, on ostaje i u ovoj sceni Bogojavljenja neprimijećen. Ja ga predstavljam sabranoga u molitvi, kako pun ljubavi štiti čovjekom postalog Sina Božjega, koji je povjeren njegovoj očinskoj brizi. Uz profinjenu osjećajnost čovjeka koji ne živi sam

za sebe, sveti se Patrijarh pokazuje velikodušnim u tihoj i djelotvornoj službi. Danas smo govorili o životu molitve i apostolskoj težnji. Tko bi nam u tome bio bolji učitelj negoli sveti Josip? Ako želite da vam dam jedan savjet, koji godinama stalno ponavljam: *Ite ad Joseph* (Post 41,55), obratite se Josipu. On će vam pokazati konkretne putove kako doći do Isusa, ljudske i Božje putove kojima ćete se Njemu približiti. Isto kao i on, i vi ćete se uskoro odvažiti i Božje dijete, koje nam je rođeno, *uzeti u ruke, poljubiti, obući i njegovati.*“ [35]

Citat u prijašnjoj rečenici je preuzet od molitve svetog Josemaríje tijekom pripreme za Svetu Misu pronađene u Rimskom Misalu. [36] Ta nam molitva pokazuje primjer svetog Josipa koji razmatra Isusa i dobra nam je lekcija koliko blizu bismo trebali razmatrati Kristov život.

Sveti Josemaría bio je zaljubljen u Josipov život rada, te ga je smatrao učiteljem unutarnjeg života *u tom životu intenzivnog i poniznog rada*.

„On nas podučava da upoznamo Isusa, da s Njim zajedno živimo, te da se osjećamo dionicima Božje obitelji. Sve nas on to podučava kao onakav kakav je bio: jednostavan čovjek, otac obitelji, radnik koji se uzdržava radom svojih ruku. Ta činjenica ima za nas i posebno značenje koje je motiv za naš uzor i našu radost" [37] Lik svetog Josipa nam također govori o potrebi da uvijek budemo apostolski, jer zna kako od svog posla stvoriti priliku „napraviti Isusa poznatim.“

Većina homilije pod nazivom *U Josipovoj radionici* posvećena je toj temi. Duh Opusa Dei „okreće se oko običnog rada, oko *profesionalnog rada* usred svijeta kao oko svoje osovine. Božji poziv postavlja nam zadatak, poziva nas da sudjelujemo u

jedinstvenom poslanju Crkve, tako da pred ljudima oko sebe posvjedočimo za Krista i da sve privedemo k Bogu.“ [38] Lik svetog Josipa iskače kao onaj koji je radu dao njegovu ispravnu dimenziju u povijesti spasenja.

Ovdje, u predavanju svojeg posla Bogu, kršćani vrše svećenstvo koje su primili krštenjem. Komentirajući molitvu svetom Josipu koju smo upravo citirali, rekao je: „*Deu qui dedisti nobis regale sacerdotium*. Svećenstvo je za sve kršćane kraljevsko... Svi imamo svećeničku dušu. *Praesta, quaesumus ut, sicut beatus Ioseph unigenitum Filium tuum, natum ex Maria Virgine... suis manibus reverenter tractare meruit et portare... ita nos facias cum cordis munditia*. To je način na koji on želi da mi budemo: čistoga srca. *Et operis innocentia* – nevinost djela je ispravnost nakane – *tuis sanctis altaribus de servire*. Da mu ne

služimo samo za Oltarom, već u cijelome svijetu, koji je naš oltar. Sva ljudska djela su napravljena kao na oltaru i svaki od vas, kroz jedinstvo kontemplativnih duša koje predstavlja vaš dan, na neki način priča 'svoju Misu' koja traje dvadeset i četiri sata, u iščekivanju Mise koja slijedi i koja će trajati nova dvadeset i četiri sata i tako do kraja naših života.“ [39]

Za svećenika je ispravno da posvećuje. Posvećivanje posla se odvija kao izvršavanje svećenstva vjernih, „jer svi njihovi poslovi, molitve i apostolska nastojanja, njihov svakodnevni bračni i obiteljski život, njihova svakodnevna zanimanja, njihovo fizičko i mentalno opuštanje, ako se provode u Duhu, čak i životne teškoće, ako ih se strpljivo nosi – sve to postaju žrtve 'duhovne ugodne Bogu po Isusu Kristu' (1 Pet 2, 5). Najprikladnije ih je, zajedno sa žrtvom Gospodinovog

tijela, predati prilikom slavljenja Euharistije.“ [40]

Među izrazima pobožnosti prema svetom Josipu jedna iskače, kojom se sveti Josemaría pridružuje ranijoj bogatoj tradiciji: usporedba svetog Patrijarha s Josipom, sinom Jakovljevim, koji je osigurao kruh stanovnicima Egipta i djeci izraelskoj. Ova je usporedba osnažena činjenicom koja je duboko dirnula njegovo srce: „traženje kruha“ je uloga oca obitelji (mi smo dio Josipove obitelji), a kruh o kojem priča je Sveta Euharistija. Njegove najgorljivije riječi o ovoj temi mogu se pronaći u prisjećanju na događaje koji okružuju pridobivanje dozvole za čuvanje našeg Gospodina u Svetohraništu u prvoj rezidenciji Opusa Dei za studente.

Evo kako se prisjetio tog događaja: „Ako se ne varam, 1934. smo počeli s prvom rezidencijom za studente... Sa

sobom smo trebali, u Svetohraništu, imati našeg Gospodina. Sada je jednostavno postaviti Svetohranište, ali onda je bilo vrlo teško... Počeo sam se za Svetohranište moliti svetom Josipu. Kao i moja djeca koja su tada bila uz mene. Dok smo se molili na tu nakanu, pokušao sam pronaći potrebne stvari: odjeću, Svetohranište... Nismo imali novaca. Kada sam uspio zajedno sakupiti dvadeset i pet pezeta, što je tada bila velika svota novaca, morao sam se pobrinuti za neke preče potrebe. Uspio sam nagovoriti neke časne sestre, koje jako volim, da mi daju Svetohranište. Odjeću sam dobio na nekom drugom mjestu, te nam je napokon dobri madridski biskup dozvolio da postavimo Presveti Sakrament. Tada, kao znak zahvalnosti, napravio sam mali lanac za ključ Svetohraništa s medaljicom svetog Josipa koja je na poledini imala ispisane riječi *Ite ad Ioseph!* Tako je sveti Josip uistinu naš otac i

gospodar jer nam je dao kruh,
euharistijski kruh, poput dobrog oca.
Nisam li upravo rekao da pripadamo
toj obitelji?“ [41]

Sveti Josip, donositelj kruha Svetoj
Obitelji, također je donositelj kruha
Crkvi. S Nebesa nastavlja biti otac
onima koji u Kristu tvore jedno
Mistično Tijelo. Kako su godine
prolazile, ta je stvarnost postajala sve
življa u srcu svetog Josemaríje. Tako
se biskup Álvaro del Portillo prisjetio
puta u nekoliko južnoameričkih
država 1974.: „Tijekom tog puta naš
je Utemeljitelj počeo pričati o
tajnovitoj prisutnosti – nazvao ju je
'neopisivom' – Marije i Josipa uz sva
Svetohraništa na svijetu. To je
objašnjavao na ovaj način: Blažena
Djevica Marija se nikada u životu
nije odvajala od svojeg Sina, tada je
jedino logično da je nastavila biti uz
njega čak i nakon što je on odlučio
ostati u tom 'zatvoru ljubavi', to jest
Svetohraništu: da ga obožava, da ga

voli, da moli za nas. I isto je objašnjenje primijenio na svetog Josipa. Uvijek je bio uz Isusa i svoju suprugu: imao je veliku sreću umrijeti uz njih – koja veličanstvena smrt!... Sve u svemu, naš je Utemeljitelj svetog Josipa dovodio u sve.“ [42]

Kao zaključak, pobožnost svetog Josemaríje prema svetom Josipu i njegova teološka vizija zadaće svetog Patrijarha temelje se na njegovoj meditaciji o Svetom Pismu, o svetim Crkvenim Ocima, posebno svetom Ivanu Zlatoustom i svetom Augustinu i o teologiji svetog Josipa koju možemo naći u ranijem Papinskom učiteljstvu, posebno onom Lea XIII.

Marijanska teologija je najčešće strukturirana oko istinskog majčinstva naše Gospe (Marija je majka Krista i cijelog čovječanstva). Analogno tome, u teološkoj viziji svetog Josipa koju možemo pronaći u

učenjima svetog Josemaríje, sve je strukturirano oko tri glavne osi: istini njegovog braka s našom Gospom, istini njegovog očinstva prema Isusu i njegovom zadaćom Čuvara Svete Obitelji, a onda i cijele Crkve. Unutar ovih smjernica, vidimo ga kako kroz cijeli svoj život teži dubljem uvažavanju uloge svetog Josipa u našem kršćanskom životu, kako se vidi iz upravo citiranog svjedočanstva blaženog Álvara del Portilla.

[1] Bilješke iz propovijedi, 19. ožujka 1971. (AGP, P09, str. 136).

[2] Pogledati, Andres Vázquez de Prada, *Utemeljitelj Opusa Dei*, VOL. III, Scepter, New York 2005., str. 525 i d. O prisutnosti svetog Josipa u učenjima svetog Josemaríje vidjeti, između ostalog, sljedeća djela:

Laurentino M. de la Herrán,
"Pobožnost prema svetom Josipu u životu i učenjima mons. Escribe de Balaguera, Utemeljitelja Opusa Dei (1902.-1975.)," *Studije o Josipu*, 34 (1980.), str. 147-189; Ignacy Soler,
"San José en los escritos y en la vida de San Josemaría. Hacia una teología de la vida ordinaria", *Estudios josefinos*, 59 (2005.), str. 259-284.
 Vidjeti također José Benigno Freire Pérez, *Para amar más a San José*, Promesa, San José de Costa Rica 2007., str. 55-61; Martín Ibarra Benlloch, *"La capilla de la Sagrada Familia," Scripta de Maria*, II/4 (2007.), str. 351-364; Joaquin Ferrer, *San José nuestro Padre y Señor*, Arca de la Alianza, Madrid 2007.

[3] Sveti Josemaría, *Put*, br. 559.

[4] Vidjeti homiliju *U Josipovoj radionici*, u *Susretu s Kristom*, br. 39-56. Na dalje citiranu kao: *U Josipovoj radionici*.

[5] Sveti Augustin, *Propovijed* 51, 20: PL 38, 351; BAC 95, str. 40. Vidi *U Josipovoj radionici*, br. 55.

[6] *U Josipovoj radionici*, br. 39.

[7] *Ibid.*

[8] Kako je sveta Tereza rekla: „Počinjem u ime Gospodnje, uzimajući kao pomoć njegovu slavu Majku, čiji habit nosim, iako nevrijedna, i također svojeg slavnog oca i gospodara, svetog Josipa, u čijoj kući jesam“ (Sveta Tereza, *Temelji*, Predgovor, 6). Vidi *Put, Kritičko-povijesno izdanje, priredio Pedro Rodriguez*, Sceprer, London – New York 2009., str. 730, posebno bilješku 29.

[9] O raznim opisima vezanim uz očinstvo svetog Josipa kroz stoljeća (zakonito, navodno, skrbničko, posvojiteljsko i td.), vidjeti Bonifacio Llamera *Teologija svetog Josipa*, BAC, Madrid 1953., str. 73-114. Llamera

nudi dva iznimno korisna zaključka; „Nazivi zakoniti otac, navodni otac, skrbnički otac, posvojiteljski otac, djevičanski otac i zamjenski otac nebeskog Oca izražavaju samo djelomičan i nepotpun aspekt očinstva svetog Josipa“ (str. 94). Tako i sljedeći zaključak, koji objašnjava zašto su sva ova „očinstva“ nepotpuna za njega: „Očinstvo svetog Josipa je novo, jedinstveno i jedino, reda koji je iznad onog prirodnog očinstva i ljudskog posvojiteljskog očinstva“ (str. 102). Prateći svetog Augustina možemo reći da je očinstvo svetog Josipa naspram Isusa jedinstveno, jedino i višeg reda, isto kako je i njegov brak sa našom Gospom jedinstven, jedini i višeg reda.

[10] Uz nebrojene aluzije o svetom Josipu koje je sveti Josemaría imao tijekom života, imamo četiri opširna teksta posvećena svetom Josipu iz kojih je lako izvući gotovo potpunu

teologiju svetog Patrijarha: homilija „*U Josipovoj radionici*“, 19. ožujak 1963., u *Susretu s Kristom*, Scepter, London – New York 1974., br. 39-56; *Josipova škola*, bilješke iz propovijedi, 19. ožujka 1958. (AGP, P18, str. 79-88); *Sveti Josip, naš otac i gospodar*, bilješke iz propovijedi, 19. ožujka 1968. (AGP, P09, str. 93-103); *O Josipovoj obitelji*, bilješke iz propovijedi, 19. ožujka 1971. (AGP. P09, str. 133-141).

[11] Leo XIII, Enciklika *Quamquam pluries*, (15. kolovoza 1889.), br. 3.

[12] Brak je najintimniji od svih saveza, koji u svojoj biti daje zajednicu darova među onima koji su njime spojeni zajedno. Tako ga je, dajući Josipu Blaženu Djevicu Mariju za suprugu, Bog postavio ne samo za njenog životnog suputnika, svjedoka njenog djevičanstva, zaštitnika njezine časti, već i, krijepošću bračne

veze, sudionikom u njenom uzvišenom dostojanstvu“. (*Ibid.*)

[13] Vidjeti Guy-Marie Bertrand, "Josip (sveti). II. *Patristique et haut moyen âge*," *Rječnik duhovnosti*, VIII, Beauchesne, Pars 1974., 1304.

[14] "*Nec te moveat quod frequenter Scriptura conjugem dicit: non enim virginitatis ereptio, sed conjugii testificatio, nuptiarum celebratio declaratur*" (u *Lk*, 2, 5: SC 45, str. 74).

[15] Sveti Augustin čak potvrđuje da „je taj brak toliko stvarniji što je čišći“ (*Propovijed* 51, 10, 13 i 16: PL 38,342, 344-346, 348; BAC 95, 39-40). Latinski izrazi koje koristi sveti Augustin u *Propovijedi* 51 su jako lijepi i jasni: "*Quare pater? Quia tanto firmitus pater, quanto castius pater . . . Non ergo de semine Joseph Dominus, quamvis hoc putaretur: et tamen pietati et charitati Joseph natus est de Maria virgine filius, idemque Filius Dei.*"

[16] Vidjeti: sveti Bernard, „Homilija o *missus est*“, II, 15: "*Nec vir ergo matris, nec filii pater exstitit, quamvis certa . . . et necessaria dispensatione utrumque ad tempus appellatus sit et putatus*" (u *Opera*, vol. 4, uredili Jean Leclercq i Henri Rochais, Rim 1966., str. 33). Ovdje nije naglašena istina braka, već činjenica da se svetog Josipa naziva vremenski, *ad tempus*, *vir* i *pater*. Španjolski prijevod Dieza Ramosa naglašava malu važnost koju je brak između Josipa i Marije prima u toj homiliji: „Nije, tada, bio muž majke ili otac sina, iako je (kako je bilo rečeno) iz potrebnih razloga i Božjim dopuštenjem, bio pozvan i smatran za oboje“ (BAC 110, 203). Mala važnost koju sveti Bernard daje braku između Blažene Djevice i svetog Josipa ne sprječava ga da da topao opis Josipove svetosti, uspoređujući ga s Josipom, sinom Jakovljevim: „Sjetite se također tog velikog patrijarha. u drugo vrijeme prodanog u Egipat i prepoznat ćete

da nemaju samo isto ime, već i čistoću, nevinost i milost... Prvi Josip, ostajući vjeran svojem gospodaru, nije htio pristati na loše namjere njegove ljubavnice (vidjeti: *Post* 39, 12); ovaj je Josip, prihvaćajući svoju Gospu kao djevicu, Majku svojeg Gospodina, najvjernije pazio na nju, očuvavši sebe u svoj čistoći“ (*Ibid.* 16: BAC 110, 204).

[17] Oblik braka se sastoji u nesumnjivo nerazdvojivom savezu duša, kojim su muž i žena zavjetovani vezom međusobne ljubavi koja se ne može razdvojiti. I krajnji cilj braka je dobivanje i odgoj djece; prvo od toga se zadobiva bračnim snošajem; drugo ostalim dužnostima muža i žene, kojima jedno drugom pomažu u odgajanju potomaka... Što se tiče prvo savršenstva, brak Djevice Majke Božje i Josipa je bio u potpunosti istinit, jer su oboje pristali n bračnu vezu... Ali što se tiče drugog

savršenstva koje se dobiva bračnim činom, ako se odnosi na tjelesni snošaj, kojim se dobivaju djeca, taj brak nije bio konzumiran... Bez obzira na to, taj je brak imao drugo savršenstvo, podizanje djeteta“ (Sveti Toma Akvinski, *Summa Theologiae*, III, p. 29, a. 2, c.).

[18] *Josipova škola*, str. 80. I na drugom mjestu kaže: „Evandjelja nam daju sliku Josipa kao izvanredno čvrstog čovjeka koji ni na kakav način nije bio uplašen ili plah prema životu. Upravo suprotno, suočavao se s problemima, rješavao teške situacije i pokazivao odgovornost i inicijativu u svemu što je trebao napraviti“ (*U Josipovoj radionici*, br. 40).

[19] *U Josipovoj radionici*, br. 40. Nalazimo istu ideju u *O Josipovoj obitelji*, str. 134 i u *Sveti Josip, naš Otac i Gospodar*, str. 95-96.

[20] Kako bi bolje „zagarantirali“ djevičanstvo naše Gospe neki apokrifni pisci govore o prijašnjem braku i predstavljaju Josipa poodmakle dobi. Taj je pogled imao snažan utjecaj na kršćansku umjetnost (vidjeti: Guy-Marie Bertrand, „*Josip (sveti). II. Patristique et haut moyen âge,*“ *Rječnik duhovnosti*, VIII, cit., 1302-1303). Sveti Josemaría je u svom „realizmu“ i jednostavnosti, držao neprihvatljivom sliku tih apokrifnih pisaca. Pristup svetog Josemaríje je vrlo sličan onom svetog Jeronima u njegovoj *Adv. Helvidium*, 19 (PL 23, 203): važno je sabrano se držati podataka koji nam se daju u Novom Zavjetu.

[21] Sveti Josemaría, *Bilješke iz njegove osobne molitve pred Našom Gospom Gvadalupskom*, 21. svibnja 1970., citirane u: biskup Javier Echevarría, *Pismo*, 1. prosinca 1996. (AGP, P17, vol. 4, str. 230-231).

[22] *O Josipovoj obitelji*, str. 134.

[23] *Ibid.*, str. 138.

[24] *Josipova škola*, str. 80.

[25] Nakon citiranja *Mt* 1, 20, Pierre Grelot napominje: „Poziv da se ne boji prihvatiti Mariju kao svoju ženu je također bilo otkrivenje njegovog poziva: Josip, pravedan čovjek, je od Boga primio poziv na razini njegove svetosti... Uzimanjem majke djeteta k sebi i stvaranjem od nje svoje žene, Josip je u isto vrijeme postao pred Bogom i ljudima odgovoran za majku i dijete; to je posebna uloga u planu spasenja. Njegovo stvarno očinstvo je naglašeno činjenicom da je trebao djetetu dati svoje ime, očevu „riječ prepoznavanja“ za njegovo dijete“ (P. Grelot, "Josip (Sveti). I." *Rječnik duhovnosti*, VIII, cit., 1297-1298).

[26] „A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrgnuti sramoti... Ne, nije mu svijest dopustila da to učini.

Patio je. Znao je da mu je supruga bezgrješna, da je bila čista duša, ali nije mogao razumjeti čudo koje se u njoj radilo. Zato *voluit occulte dimittere eam* (Mt 1, 19), odlučio je tiho ju otpustiti. Oklijevao je, ne znajući što da radi, ali je problem riješen na najčišći način“ (Sveti Josip, naš Otac i Gospodar, str. 101)

[27] *U Josipovoj radionici*, br. 42.

[28] Sveti Ivan Zlatousti, *In Mat.*, Hom. 4, 6: BAC 141, 70.

Vidjeti: *Josipova škola*, str. 80-81.

[29] Vidjeti: *U Josipovoj radionici*, br. 55.

[30] *Josipova škola*, str. 81.

[31] *U Josipovoj radionici*, br. 54.

[32] *Ibid.*, br. 55.

[33] *Ibid.*

[34] *Ibid.*, br. 56.

[35] Homilija „*Bogojavljanje našeg Gospodina*“, 6. siječnja 1956., u *Susret s Kristom*, br. 38.

[36] "*O felicem virum, beatum Ioseph, cui datum est Deum, quem multi reges voluerunt videre et non viderunt, audire et non audierunt, non solum videre et audire, sed portare, deosculari, vestire et custodire!*"

[37] *U Josipovoj radionici*, br. 39.

[38] *Ibid.*, br. 45.

[39] Sveti Josemaría, *Sveti Josip, naš Otac i Gospodar*, str. 97-98.

[40] Vatikan II, Dogmatska konst. *Lumen Gentium*, br. 34.

[41] *O Josipovoj obitelji*, str. 137.

[42] Álvaro del Portillo, *Uronjeni u Boga*, Scepter, Princeton, 1996., str. 131.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/sveti-
josemaria-i-uloga-svetog-josipa-u-
krscanskom-zivotu/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/sveti-josemaria-i-uloga-svetog-josipa-u-krscanskom-zivotu/) (6.08.2025.)